

Водночас, слід зазначити що кримінальне законодавство багатьох зарубіжних країн взагалі не містить відповідальності за службову недбалість, і це свідчить про достатньо високий рівень розвитку кримінального законодавства України, тому що дає змогу притягнути службових осіб до більш широкого кола відповідальності за діяння, а не тільки за конкретний їх вид.

На сьогодні залишається проблемою питання вдосконалення Кримінального кодексу України за вчинення злочинів у сфері службової діяльності. Тому, не слід зупинятися на вже досягнутому, а цілеспрямовано рухатися удосконалюючи законодавство про кримінальну відповідальність за службові злочини.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Статистичні дані МВС України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/813157>.
3. Українська правда від 27.02.2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2014/02/27/7016439/?attempt=1>.
4. Павшук К., Гриненко С. «Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги» в контексті Закону України «Про нотаріат» / К. Павшук, С. Гриненко. – 2009. – № 6.

Русскова В.А.

студентка,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

СПІВВІДНОШЕННЯ МАЛОЗНАЧНОГО ДІЯННЯ ІЗ ДЕЯКИМИ СУМІЖНИМИ ПОНЯТТЯМИ

Із Загальної частини Кримінального кодексу України для нас є відомим таке поняття як «малозначне діяння». Так, ч. 2 ст. 11 ККУ зазначає, що не є злочином дія або бездіяльність, яка, хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого цим Кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі [1].

Таким чином, законодавець вживає термін «малозначність», проте, на нашу думку, не дає йому достатньо чіткого формулювання. Така недосконалість законодавчої розробки терміну «малозначність» призводить до проблеми застосування норми ч. 2 ст. 11 Кримінального кодексу України на практиці. Зазвичай працівники правоохоронних органів допускають помилки при кримінально-правовій оцінці малозначного діяння через відсутність єдиного й чіткого розуміння вказаного поняття. Наслідком цього може бути як притягнення до кримінальної відповідальності особи, яка цього не заслуговує, так і помилкове виправдання фактичного злочинця.

Крім того, виникає проблема відмежування поняття «малозначне діяння» від суміжних понять, таких як «злочин» та «адміністративне правопорушення».

Тому, для належного застосування положень Кримінального кодексу України потрібно мати правильне уявлення про правову природу «малозначності» та вміти відмежовувати її від змістом схожих правових явищ.

Відповідно до ч. 2 ст. 11 Кримінального кодексу України, малозначне діяння – це, перш за все, діяння (дія або бездіяльність), якому притаманні усі ознаки злочину. Тобто, це діяння є протиправним, винним та вчиненим суб'єктом злочину. Проте головною ознакою, яка відрізняє малозначне діяння від злочину, є суспільна небезпечність. Слід зазначити, що вона є обов'язковою матеріальною ознакою будь-якого злочину. Для того, щоб дію чи бездіяльність, яка підпадає під диспозицію певної статті Особливої частини Кримінального кодексу України, можна було вважати малозначною, рівень її суспільної небезпечності має бути мінімальним, тобто настільки мізерним, що ним можна було б знехтувати.

Варто підкреслити, що при віднесенні тих чи інших діянь до малозначних важливим є встановлення змісту умислу. Малозначним визнається лише таке діяння, суспільна небезпечність якого не тільки об'єктивно, але й за змістом умислу винної особи є незначною, тобто суб'єктивно. Якщо особа заподіяла певну мізерну шкоду особі, суспільству чи державі, то її діяння можна розцінювати як малозначне лише тоді, коли вона мала намір заподіяти саме таку незначну шкоду. У випадку, коли особа бажала заподіяти значну шкоду, але з певних причин, що від неї не залежали, цього не

вчинила, то про малозначність мова вже йти не може. Більш вірогідно, що в даній ситуації мав місце замах на злочин, який потрібно відрізнити від малозначного діяння.

Таким чином, малозначне діяння не можна вважати злочином через відсутність однієї з найважливіших його ознак – суспільної небезпечності. Поняття «малозначного діяння» також не є тотожним поняттю «замаху на злочин».

Звідси виникає питання: чи доречно вважати діяння, за яке особа не несе кримінальної відповідальності, таким, яке автоматично веде до притягнення цієї особи до адміністративної відповідальності? Іншими словами, як співвідносяться малозначне діяння та адміністративне правопорушення?

Частина 2 статті 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення зазначає, що адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності [2]. З огляду на таке формулювання частини статті КУпАП, теоретично можливо припустити, що малозначне діяння може визнаватись адміністративним правопорушенням, оскільки малозначне діяння за своєю суттю і є правопорушенням, що не тягне за собою кримінальну відповідальність. Але обов'язковою умовою для цього має бути наявність у малозначному діянні складу адміністративного правопорушення.

Також при зіставленні зазначених термінів можна виділити деякі спільні риси. Як малозначне діяння, так і адміністративний проступок є протиправними, вони порушують певні правові приписи. Поняття, що розглядаються, об'єднує відсутність суспільної небезпеки: при малозначному діянні ми говоримо про її незначний, мізерний рівень, а для адміністративного правопорушення характерним є суспільна шкідливість, а не небезпечність.

Але незважаючи на таку уявну схожість малозначного діяння та адміністративного проступку, ці поняття не є тотожними. Варто пам'ятати, що у ч. 2 ст. 11 ККУ говориться саме про діяння, передбачене Кримінальним кодексом України, в той час як джерелом регулювання адміністративних правопорушень виступає не зазначений Закон, а окремий нормативно-правовий акт – Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Діяння, визнане малозначним, теоретично може бути розцінене як адміністративне правопорушення при наявності в ньому складу адміністративного правопорушення. При цьому слід наголосити, що не «малозначність» сама по собі веде до визнання діяння адміністративним проступком, а саме наявність у цьому діянні складу правопорушення, передбаченого Кодексом України про адміністративні правопорушення. Тобто, твердження про те, що визнання певного діяння малозначним з точки зору кримінального законодавства автоматично веде до притягнення особи, яка його вчинила, до адміністративної відповідальності, буде помилковим.

Таким чином, малозначне діяння – це таке діяння (дія чи бездіяльність), яке хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого Кримінальним кодексом України, проте не вважається злочином в силу низького (мізерного) рівня суспільної небезпечності та можливості знехтувати наслідками такого діяння, а також не тягне за собою кримінальної відповідальності.

На завершення варто відмітити, що існування поняття «малозначності» є яскравим проявом дії принципів справедливості та гуманізму у кримінальному праві. Адже відповідальність завжди має бути співрозмірною вчиненому діянню і відповідати ступеню його суспільної небезпечності. Проте, для реальної дії цих принципів на практиці, необхідним залишається закріплене законодавцем, чітке формулювання даного поняття.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. // ВВР. – № 2341-III. – Ст. 11.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. // ВВР. – № 8073-X. – Ст. 9.